

Chính trị bao dung (inclusive politics) và Chính trị loại trừ (exclusive politics)

Tác Giả: Luật Sĩ Đào Tăng Đức
Thứ Hai, 03 Tháng 1 Năm 2011 15:27

Trong quá khứ cũng như ngay trong hiện tại, chúng ta thấy có nhiều hiện tượng chia rẽ hoặc ly khai.

Không những trong vài thập kỷ như những đoàn thể mang tính tôn giáo, thân hữu như Hội Ái Hữu Cựu Sinh Gia Long tại New South Wales, Hội Cựu Sinh Viên Sĩ Quan Trại Bộ Thủ Đức tại New South Wales, hoặc nhiều công đồng người Việt tại những nơi tranh chấp trong một thành phố hoặc tiểu bang tại Hoa Kỳ, hoặc vài tổ chức chính trị phân chia làm nhiều nhóm để lập, hoặc một quốc gia như Ấn Độ phân chia làm 2 quốc gia (Ấn Độ và Hội Quốc), và sau đó Hội Quốc Miền Đông tách rời trở thành Bangladesh. Tích Lan vượt qua một cuộc nổi dậy khi các lính vì nhóm sắc tộc Tamil Tigers muốn ly khai và thành lập một quốc gia mới tại miền Bắc của đảo quốc này. Hiện giờ tại Phi Châu, quốc gia Sudan cũng đang có khuynh hướng chia làm 2 nước vì Bộ Sudan đã sớt theo Hội Giáo và giáo Á Rập- Nubians, Nam Sudan đã sớt theo Thiên Chúa Giáo và các tôn giáo truyền thống với đa số dân gốc da đen.

Trên những trường hợp như những công án các siêu công đồng sắp xếp, chia cắt đất nước như Nam và Bắc Việt Nam, Nam và Bắc Hàn, Đông và Tây Đức, cũng như Trung Hoa Lục Địa và Đài Loan, thì nguyên nhân của những sự chia rẽ phát xuất từ một quan điểm chính trị sai lầm của quá khứ.

Đó là một quan điểm mà tác giả tạm gọi là quan điểm chính trị loại trừ (exclusive politics).

Trước khi tìm hiểu thêm về những nét chính của quan điểm chính trị này, cần phải nhắc nhở rằng một nền dân chủ chân chính và hiện đại bao gồm 3 yếu tố nền tảng:

Hiện đnh, Pháp trị và Đa nguyên (Xem cuốn “Độc Thào Hiện Pháp Việt Nam Trên Quan Điểm Dân Chủ Hiện Đnh, Pháp Trị và Đa Nguyên”, cùng tác giả, Việt Luận Xuân Bn 2001).

Trên nguyên tắc, 3 yếu tố liên quan với nhau. Tuy nhiên khi phân tích kỹ thì yếu tố đa nguyên thể hiện đnh nét nhất tinh thần của thiên niên kỷ mới.

Lý do là vì yếu tố đa nguyên mới trực tiếp đưa tới một nền chính trị bao dung (inclusive politics) trong đó mọi khuynh hướng đều có chỗ đứng hợp lý và hợp pháp trên chính trường.

Trong quá khứ, nền chính trị có tính cách loại trừ (exclusive politics), trong đó phe nhóm đứng đầu chính quyền, sau khi đã cướp đoạt chính quyền, tuy thế dĩ nhiên không bao giờ cho phép các phe

Chính trị bao dung (inclusive politics) và Chính trị loại trừ (exclusive politics)

Tác Giả: Luật Sĩ Đào Tăng Đức
Thứ Hai, 03 Tháng 1 Năm 2011 15:27

---

nhóm khác hi vọng họ sẽ sinh tồn trong vòng luật pháp và hi vọng pháp.

Trong khi đó, một nền chính trị bao dung đòi hỏi, trên nguyên tắc là trên thực tế, không cho phép bất cứ một lãnh đạo chính trị, chính đảng hoặc cá nhân hay phe nhóm nào, loại trừ và gia hạn cho đời thực của mình.

Chính vì thế, trong nền chính trị của thế kỷ XXI, những người dân thân làm việc cho đất nước, trong bản chất, phải là những người đã mất đi khả năng hãm hại đời thực của họ. Lý do đó nên giải thích là vì không phải họ không có bản lãnh, mà chính vì trong khung cảnh của một nền chính trị bao dung, không có nhu cầu hãm hại đời thực.

Một chính đảng nghiêm chỉnh, khi nắm quyền chính quyền, sẽ phải ra sức đem lại phúc lợi cho toàn dân, bao gồm mọi cá nhân và tập thể, kể cả những người đời thực của họ.

Chúng ta có thể kể luận một cách chính xác rằng, trong tình huống đó, một chính quyền chỉ thực sự mạnh mẽ, khi có đời sống chính trị mạnh mẽ, và ngược lại. Họ sẽ là các công nhân chính quyền và đời sống phải cùng nhau nắm một trái tim một trắng, ngày càng đậm và đời sống của âm trong cuộc sống nhân sinh.

Thực vậy, trong quá khứ lịch sử của nhân loại, quyền lực chính trị thông thường nằm trong tay một tù trưởng (giai đoạn ban đầu sơ khai), một lãnh chúa với những giai cấp xã hội (giai đoạn xã hội phong kiến), một quân vương chuyên chế (giai đoạn quân chủ chuyên chế), hoặc một đảng phái chuyên chính (giai đoạn độc tài đảng trị).

Trong hi vọng và thế kỷ XXI thì xu hướng dân chủ đa nguyên (pluralist) và bao dung (inclusive) ngày càng nổi bật và sẽ đem nét mới trong thế kỷ XXI.

Như đã nêu trên, yếu tố tính đa nguyên đưa đến một nền chính trị bao dung của thế kỷ XXI. Đó là một giả định là quyền lực chính trị sẽ phát xuất từ nhiều tổ chức khác nhau trong môi trường chính trị (body politic) của một quốc gia, mà không còn phát xuất từ một tổ chức duy nhất như một chính đảng, một cá nhân hoặc một tập thể xã hội (như quân đội).

Tuy nhiên, giả định trên thì nó chưa đủ. Quyền lực chính trị còn phải được phân chia cho nhiều đơn vị chức năng (institutions), được lập với nhau, để hành xử và kiểm soát lẫn nhau. Quan điểm triết lý này đã được triết gia người Pháp Montesquieu đưa ra trong cuốn sách nổi danh Esprit des Lois (Về tinh thần Pháp). Quan điểm phân quyền (separation of powers) của ông theo kiểu Tam Quyền Phân Lập (Hành Pháp, Lập Pháp và Tư Pháp) đã được các cha đẻ của hiến pháp Hoa Kỳ long trọng hi vọng đưa vào hiến pháp thành văn đầu tiên của nhân loại: Bản Hiến Pháp Hiệp Chúng Quốc Hoa Kỳ.

Ngày càng tam quyền phân lập, thì nó, cũng chưa đủ để hi vọng trong tính bao dung của của một nền chính trị mới. Tam quyền phân lập trên thực tế chỉ là phân quyền ngang (horizontal separation of powers). Thực tế chính trị đòi hỏi nhiều hơn nữa là Hoa Kỳ (vì các tiểu bang hi vọng họ sẽ tồn tại khi Liên Bang hi vọng họ sẽ tồn tại), và Âu Châu (vì chế độ phong kiến lâu đời những nét độc tài của các đế quốc), và các quốc gia (vì các tiểu quốc hi vọng họ sẽ tồn tại khi quốc gia ra đời) và nhiều quốc gia theo thể chế liên bang với những điểm khác biệt lịch sử thế kỷ XXI.

Thực vậy, tất cả các quốc gia này, khi tiếp nhận một nhu cầu phân quyền mới làm nét thêm yếu tố

Chính trị bao dung (inclusive politics) và Chính trị loại ai (exclusive politics)

Tác Giả: Luật Sĩ Đào Tăng Đức
Thứ Hai, 03 Tháng 1 Năm 2011 15:27

---

trị bao dung của chính trị. Đó là quan điểm phân quyền hàng dọc (vertical separation of powers), còn có thể gọi là decentralization (phân quyền phân cấp).

Ngoài Tam Quyền Phân Loại ra, chúng ta còn phân biệt hai loại "phân tán quyền lực khác nhau". Tuy nhiên có hai loại chính yếu:

- a. Phân quyền phân cấp (Decentralization of powers)
- b. Tán quyền (deconcentration of powers) với nhiều hình thức khác nhau, và điển hình như devolution (trao quyền cho các cơ quan địa phương), delegation (trao quyền cho thủ tục cấp) hoặc deregulation (giảm bớt những quy luật trái ngược trung ương)...

Khác biệt chính yếu giữa phân quyền chính thống (orthodox) và tán quyền là: trong hình thức phân quyền phân cấp thì quyền quyết định thuộc về chính sách (policy-decision-making), trên mặt số những phạm vi địa phương (areas of jurisdiction) minh thị nêu ra, được luật hóa (legalized) hoặc hiến định hóa (enshrined in the constitution). Chẳng hạn trong trường hợp của Hoa Kỳ và Úc Địa Phương, các quyền lực của chính quyền tiểu bang được minh thị nêu ra và hiến định hóa trong hiến pháp.

Đi xa hơn nữa, các quyền lực của các thành phố và chính quyền phân quyền khác được luật hóa minh thị trong các số luật của quốc hội các tiểu bang tại Úc. Như thế, khi một quốc hội tiểu bang, hoặc một tòa đô chính phân quyền, hoặc thành phố, quyết định một chính sách, hoặc một số luật, thì quyền lực của họ phát xuất từ ngay phân quyền liên hệ, không phải do sự chỉ định của cấp cao hơn.

Những Pháp quyền năm 1982 là tiêu biểu cho quan điểm tán quyền. Trên phạm vi địa phương hành chính, những Pháp là một quốc gia đơn quyền (unitary system) khác với chế độ liên bang (federal system). Điển hình chính quyền trung ương là các bộ (departments) và điển hình các bộ là các quận (arrondissements). Chính phủ trung ương bổ nhiệm các bộ trưởng trong giới nghị viện dân sự để nhậm chức và để nhậm chức hòa tại Nam Việt Nam trước năm 1975. Dĩ nhiên, trong tình huống này, các viên chức phân quyền phân cấp thì hành các chính sách do trung ương quyết định, và ngay cả khi họ được trao quyền quyết định một vấn đề gì, thì quyền lực đó vẫn phát xuất từ trung ương và do trung ương hành xử trên nguyên tắc.

Số hi vọng của các viên chức tại phân quyền chế là một hình thức tán quyền để lắng nghe rõ hơn nguyện vọng của phân quyền mà thôi. Quyền quyết định vẫn lưu trữ tại trung ương.

Trong khuôn nguyên mẫu, những Pháp đã áp dụng quan điểm phân quyền phân cấp 1982. Trên thực tế, chế còn những quốc gia hoặc các tài, hoặc đang chuyển tiếp các tài sản dân chủ, mới còn sự tán quyền quan điểm tán quyền mà thôi. Chính vì thế một chính trị bao dung chân chính sẽ áp dụng quan điểm phân quyền phân cấp triệt để.

Kết quả là một chính quyền có thể thực hiện trong cuộc bầu cử chính quyền trung ương, những vấn đề có thể được và nắm quyền hành pháp (những bộ trưởng), hoặc lập pháp, tại một hay nhiều bộ hoặc thành phố. Điều này thực tế cấp cho quan điểm chính trị bao dung và đa nguyên thực sự.

Chính trị bao dung (inclusive politics) và Chính trị loại trừ (exclusive politics)

Tác Giả: Luät SÉ Đào Tăng Däc
Thứ Hai, 03 Tháng 1 Năm 2011 15:27

Tächßc chænh träi, hoßc cäp quäc gia, khi mät thänh phän län cäa dän täc täch räi tä quäc vä thänh läp mät quäc gia khäac nhä Häi Quäc vä Bangladesh, hoßc cä thä Nam Sudan trong täng lai gän, thä giäi phäp duy nhät lä đänh chä häa (institutionalise) vä träi tä đä áp đäng quan đäm chænh träi bao dung.

Trên bình diän chænh träi häc, cä hai mäc đä đänh chä häa quan đäm chænh träi bao dung.

Cäp thäp hän lä luät häa (legalize) thäc lä quäc häi thäng qua nhäng säc luät quy đänh nguyän täc chænh träi bao dung.

Cäp cao hän lä hiän đänh häa (enshrine in the constitution) nguyän täc chænh träi bao dung đä quan đäm näy trä thänh nän täng cäa mäi luät phäp liän hä. Tät cä nhäng luät bänh thäng khäac cäa quäc häi, trong täng lai, näu đäng väi nguyän täc näy, đäu trä nän vi hiän vä vä hiäu läc.

Chúng ta phäi khäng đänh räng, vä täm täc häi cäa quan đäm chænh träi loại trừ, vä täm quan träng chiän läc cäa quan đäm chænh träi bao dung, nguyän täc chænh träi bao dung näy cän phäi đänh hiän đänh häa vä trä thänh luät nän täng, tränh täng träng mät chænh đäng näo đä, sau khi näm quyän, muän thao täng quyän läc chænh träi vä thay đäi đänh chä chænh träi bao dung, bäng cäch chä cän thäng qua nhäng säc luät bänh thäng trong quäc häi.

Dänh iän, hiän đänh häa khäng đäng nghäa vä iäc biän mät đänh chä trä nän mät nän täng träng cäu bät đäch. Hiän đänh häa mät nguyän täc chænh träi chä täo nän sä bän väng täng đäi mä thäi. Mät khi ý dän thay đäi täng diän thä bät cä quan đäm chænh träi näo, dä lä chænh träi bao dung, cäng phäi thay đäi theo lòng dän vä hiän phäp läc đä sä phäi tu chænh. Dänh iän tu chænh mät cäch phäp vä häp hiän.

Nhä thä thä nhäng yäu tä näo cän phäi hiän đänh häa trong träng häp Viät Nam đä thäc thi quan đäm chænh träi bao dung?

Cäu träi lä cäch yäu tä sau đäy cän đänh minh thä hiän đänh häa:

- Yäu tä đä nguyän tuyät đäi trong đä quyän läc chænh träi sä phät xuät tä nhäu tä đänh khäac nhau
- Yäu tä tam quyän phän läp (gäm hänh phäp, tä phäp vä läng viän läp phäp) cäng vä iäng thäng chä, sä thäc thi phän quyän häng ngang vä bäng đänh chænh träi qua täng đänh cäa hänh phäp.
- Yäu tä đä a phäng phän quyän träi tä đä bäng đänh täi đä (optimize) khä năng tham chænh cäa nhäu đäng phäi khäac nhau ä nhäu cäp chænh quyän, khäng nhät thiät lä chænh quyän trung äng
- Phäng thäc bäng cä “đäi diän theo tä lä” (proportional representation) dung häp vä iäng cäu đäi diän täng đä a phäng (local electorates) đä bäng đänh khä năng đäng gäp väo chænh träi äng

Chính trị bao dung (inclusive politics) và Chính trị loại ai (exclusive politics)

Tác Giả: Luật Sĩ Đào Tăng Đức
Thứ Hai, 03 Tháng 1 Năm 2011 15:27

Cả các cá nhân và tổ chức, dù là những tổ chức đi đầu cho những thiêu sự khiêm nhường và tiến bộ nói cả các địa phương đều có thể.

Tuy nhiên khi chúng quy tụ, những sự dân biểu được cả một chính đảng, trong cả quan dân liên hệ, phải luôn luôn thu hút và sự phiêu sự phiêu chính đảng đó để được.

Nếu những yếu tố trên được hiện thực hóa, thì nhu cầu của những thành phần dân tộc thiểu số khai, vì bất loại bất kỳ môi trường chính trị, một khi một phe đã sẵn sàng quy tụ, điều quan trọng chính trị loại ai (exclusive politics) nêu trên, sự không còn nữa. Ấn Độ và Pakistan Ấn Bangladesh không biết chúng còn là một quốc gia, Sudan sự không trên đà phân hóa và đã không có cuộc nổi dậy tàn phá Tích Lan.

Ngay cả trong phạm vi những hợp của những đoàn thể ái hữu, những tổ chức chính trị, những tổ chức công đảng, thì xác suất chia rẽ cũng sẽ giảm đi. Có thể các tập thể này không phải là những mô hình để phân tích "hiện thực hóa" những nguyên tắc rõ ràng. Tuy nhiên những điều kiện căn bản những mô hình quy định đó, một hội đồng điều hành (executive council) được bầu lên, theo nguyên tắc đi đầu theo tập thể. Liên danh hoặc phe nhóm nào có tập thể phiêu cao thì được ưu tiên đi đầu. Liên danh hoặc phe nhóm nào có tập thể thấp thì có ít đi đầu hơn. Liên danh nào nắm được đa số đi đầu sẽ thành lập ban chấp hành và ngược lại thì ủy liên danh sẽ là chủ tịch ban chấp hành. Dĩ nhiên BCH phải làm việc nghiêm chỉnh và bất cứ theo dõi cũng như kiểm soát những xuyên cả phe thiêu sự, như là một điều kiện lập suất nhiệm kỳ. Sự hoạt động của hội đồng điều hành này không khác sự hoạt động của một hội đồng tòa đô chánh địa phương (local government council) tại Úc, Ấn Độ, Tân Tây Lan, Hoa Kỳ v.v.. Điều này dĩ nhiên không đủ cho liên danh được cả những đây chính là dân chủ.

Có thể chúng ta muốn tránh được tình trạng "winner takes all", những làm vua, một dù đôi khi chủ thể những với một đa số rất khiêm nhường. Sau đó hoàn toàn loại bất kỳ những phe nhóm khác. Các phe nhóm này bất mãn, địa địa tình trạng hoặc chủ trích và phê phán tiêu cực bên trong, hoặc ly khai và thành lập những tổ chức, công đảng khác, gây thêm những chia rẽ và một niềm tin trong quần chúng.

Phân tích theo một hội đồng điều hành bao dung như trên chủ yếu là một ví dụ điển hình và không phải là phân tích duy nhất hoặc hữu hiệu nhất. Tùy theo hoàn cảnh khác nhau chúng ta có những biện pháp khác nhau. Tuy nhiên tinh thần chính trị bao dung thay vì chính trị loại ai phải luôn luôn chủ đạo.

Dĩ nhiên nguyên tắc này cũng phải được minh chứng thực tế trong một bối cảnh quy nghiêm chỉnh và thi hành triệt để.

Câu hỏi tiếp theo được đặt ra đây là: một khi sự chia rẽ và phân hóa đã xảy ra, thì quan điểm chính trị bao dung có thể hàn gắn được hay không?

Câu trả lời là có thể, vì chính trị bao dung có tác động hai chiều: một là ngăn chặn những chia rẽ và để với có thể xảy ra, hai là một khi đã chia rẽ và để với, thì chính trị bao dung có khả năng hàn gắn.

Chính trị bao dung (inclusive politics) và Chính trị loại trừ (exclusive politics)

Tác Giả: Lu&t S& Đào Tăng D&c
Thứ Hai, 03 Tháng 1 Năm 2011 15:27

Dĩ nhiên đi&u này khó khăn và c&n m&t s& đi&u ki&n nh& sau:

1. Hai bên phải chấp nhận nhìn v& t&ng lại và không chấp nhận quá kh&. Nam Phi (South Africa) sau khi thực thi dân chủ thực sự, giải phóng cho người da đen, v&n giải đ&c s& ph&n thực thi t&ng đ&i v& kinh tế, thay vì rơi vào đ&c tài và nghèo khổ như t&i Zimbabwe vì bất nhìn v& t&ng lại và quên nh&ng h&n thù quá kh&.

Bài học của Truth and Reconciliation Commission t&i Nam Phi là m&t bài học có thể áp dụng nhi&u n&i, kể cả Việt Nam. Y&u t& biệt khi h&i t& của các s&c luật bình thường của quốc hội cũng phải đ&c minh bạch hi&n đ&nh hóa đ& tránh tình trạng dùng luật pháp đ& tr& thù nh&ng vi&c xảy ra trong quá khứ không c&n thi&t.

2. Phải biết t&ng kính l&n nhau vì luôn luôn có xác suất là nh&ng phe nhóm đ&i l&p đ&u có thi&n chí đóng góp cho t&p thể, nh&ng ch& vì thi&u s& trao đ&i nên thi&u thông c&m và đ&n đ&n tr& nên thù ngh&ch l&n nhau. Cũng có xác suất là m&i thành phần đ&u b& m&t thể l&c đ& tam nào đó l&ng g&t và xúi đ&c.

3. Không nên quá khích phân biệt giữa thi&n và ác, phải và trái, đ&ng thể đ&ng hóa phe mình v&i thi&n-ph&i và đ&ng hóa đ&i thể v&i ác-trái. Thể t& của biệt ai thi&n ai ác và kể thi&n v&n có khả năng ác và kể ác v&n có khả năng thi&n. Phải và trái cũng như thể. Không có quy luật nào tuy&t đ&i c&.

4. Phải chấp nhận sự minh bạch (openness) và tính trong suốt (transparency) tuy&t đ&i trong tiến trình b&u c&. Nhi&u chính quyền quốc gia đ&c tài trong quá khứ kh&ng khái chấp nhận m&t thể t& đ& tam nhân n&i biệt như Liên Hiệp Quốc hoặc Liên Hiệp Âu Châu kiểm soát (monitor) v& kiểm qu& b&u c&. Sau đó họ trở thành nh&ng n&ng dân chủ thực sự. Không nhất thiết phải vì “danh dự quốc gia” h& mà không dám hoặc thêm nh& đ&n “ng&ng ngoài”. Can đ&m nh& đ&n LHQ m&i thể t& s& b&o đ&m s& công minh và công bằng của tiến trình b&u c&. M&t hội đoàn nh& cũng nên hành xử t&ng t&, và nh& m&t thể t& có uy tín bên ngoài hội đoàn mình, kiểm soát (monitor) tiến trình b&u c&. Không c&n “đóng cửa đ&y b&o nhau”.

Trên nguyên tắc, nếu các đi&u kiện trên hội đ&, thì Trung Hoa Cộng Sản có thể hàn gắn v&i Đài Loan, Nam Hàn v&i Bắc Hàn, đ&ng CSVN v&i các lực lượng chính trị phi cộng sản của dân tộc, Do thái v&i Palestine, Quân Phi&t Mi&n Đ&n v&i bà Aung San Suu Kyi, người Sinhalese v&i người Tamil t&i Tích Lan, hội Ái Hữu Cựu Học Sinh Gia Long này v&i hội Ái Hữu Cựu Học Sinh Gia Long kia và Hội Cựu SVSQTB Thể Đ&c này v&i Hội Cựu SVSQTB Thể Đ&c kia.

Quan điểm chính trị loại trừ đã là quan điểm chính trị của quá khứ. Quan điểm chính trị bao dung mới là quan điểm chính trị của t&ng lại và sẽ góp phần xây dựng một nền dân chủ hi&n đ&nh, pháp trị và đa nguyên cho đất nước Việt Nam trong thiên niên kỷ mới.

Sydney ngày 2 tháng 1 năm 2011